

LIETUVOS RESPUBLIKOS
TABAKO, TABAKO GAMINIŲ IR SU JAIS SUSIJUSIŲ GAMINIŲ KONTROLĖS
ĮSTATYMO NR. I-1143 2, 6, 9, 9², 9³, 9¹⁰, 9¹¹, 14, 14¹, 16, 18, 25 IR 26 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO (TOLIAU – ĮSTATYMO PROJEKTAS)
AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Tabako vartojimo epidemija yra viena didžiausių visuomenės sveikatos grėsmių pasaulyje. Remiantis Pasaulio sveikatos organizacijos (toliau – PSO) duomenimis, kasmet visame pasaulyje nuo rūkymo sukeltų ligų miršta daugiau kaip 8 mln. žmonių. Nors dažnai tabako sukeltos ligos pasireiškia tik po kelių dešimtmečių, pastebima tendencija, kad susirgusiųjų dėl rūkymo amžius jaunėja. Akivaizdu, kad tai vyksta todėl, kad pradeda rūkyti vis jaunesni žmonės. PSO konstatuoja, kad aštuoni iš dešimties rūkančiųjų pradeda vartoti tabaką būdami paaugliais. Vadovaujantis 2015 m. Alkoholio ir kitų psichoaktyviųjų medžiagų tyrimo Europos mokyklose (ESPAD tyrimas) išvadomis, kitų Europos šalių kontekste Lietuva pirmąją pagal mokinių, kurie 13 m. ir jaunesni surūkė pirmąją cigaretę, skaičių. Remiantis naujausio Lietuvoje atlikto tarptautinio mokyklinio amžiaus vaikų gyvensenos tyrimo (HBSC) rezultatais, elektroninių cigarečių vartojimo paplitimas tarp nepilnamečių Lietuvoje didėja (HBSC tyrimo rezultatais, kad „mėgino rūkyti elektroninių cigarečių savo gyvenime“ 2014 m. pažymėjo 26 proc. apklaustų nepilnamečių, 2018 m. – net 38,6 proc. apklaustų nepilnamečių; kad „rūkė elektronines cigaretes per pastarąsias 30 d.“ 2014 m. pažymėjo 11,7 proc. apklaustų nepilnamečių, 2018 m. – net 17,9 proc. apklaustų nepilnamečių). Remiantis Europos Komisijos (toliau – EK) ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) parengtoje ataskaitoje „Lietuva. Šalies sveikatos profilis 2017“, nors rūkančiųjų skaičius Lietuvoje sumažėjo, tačiau rūkančių vyrų (34 proc.) ir 15 metų berniukų (20 proc.) skaičius daug didesnis už ES vidurkį (atitinkamai, 26 ir 14 proc.). Remiantis Rūkymo socialinės ir ekonominės žalos vertinimu Lietuvoje¹, rūkymas 2003–2013 m. galėjo sąlygoti 14,8 proc. visų mirčių Lietuvoje, kasmet nusinešdamas daugiau nei 6 tūkst. gyvybių. Šis vertinimas parodė, kad 2013 m. rūkymo sukelta ekonominė našta Lietuvoje galėjo siekti beveik 953 mln. Eur arba 2,7 proc. BVP. Remiantis Higienos instituto duomenimis, 2016–2018 m. laikotarpiu stebima sergamumo su rūkymu siejamais piktybiniais navikais (trachėjos, bronchų, plaučių, lūpų, burnos ertmės, ryklės, gerklų), su rūkymu siejamomis kraujotakos ir kvėpavimo sistemų ligomis didėjimo tendencija. Remiantis PSO informacija, tabako vartojimo mažinimas, taikant kompleksines tabako kontrolės priemones, yra viena veiksmingiausių išvengiamo mirtingumo ir sergamumo mažinimo priemonių.

Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 2, 6, 9, 9², 9³, 9¹⁰, 9¹¹, 14, 14¹, 16, 18, 25 ir 26 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu (toliau – Įstatymo projektas) siekiama:

1) patikslinti Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 (toliau – Įstatymas) nuostatas pagal atitinkamas Europos Parlamento ir Tarybos 2014 m. balandžio 3 d. direktyvos 2014/40/ES dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų, reglamentuojančių tabako ir susijusių gaminių gamybą, pateikimą ir pardavimą, suderinimo ir kuria panaikinama direktyva 2001/37/EB (toliau – Tabako produktų direktyva), nuostatas ir pašalinti šiuo metu galiojančius Įstatymo ir Tabako produktų direktyvos nuostatų neatitikimus;

2) atsižvelgiant į PSO Tabako kontrolės pagrindų konvencijos (toliau – Konvencija) 6-osios, 7-osios ir 8-osios Šalių konferencijų sprendimus (COP6(9)² 4 p., COP7(11)³ 29(c) p. ir COP8(22)⁴ 5(h) p.), Konvencijos sekretoriato ekspertų misijos Lietuvoje ataskaitoje⁵ nurodytas rekomendacijas dėl Konvencijos 13 straipsnio įgyvendinimo, numatyti:

¹ <https://www.ismuni.lt/media/dynamic/files/18418/disertacijaliutkute-gumarov.pdf>

² [http://apps.who.int/gb/fctc/PDF/cop6/FCTC_COP6\(9\)-en.pdf?ua=1](http://apps.who.int/gb/fctc/PDF/cop6/FCTC_COP6(9)-en.pdf?ua=1)

³ https://www.who.int/fctc/cop/cop7/FCTC_COP_7_11_EN.pdf?ua=1%22&ua=1

⁴ [https://www.who.int/fctc/cop/sessions/cop8/FCTC_COP8\(22\).pdf](https://www.who.int/fctc/cop/sessions/cop8/FCTC_COP8(22).pdf)

⁵ https://www.who.int/fctc/implementation/needs/Lithuania_NA_Report.pdf

- draudimą skelbti apie tabako gaminių, su tabako gaminiais susijusių gaminių (toliau – susiję gaminiai), įrenginių, skirtų šiems gaminiams vartoti, kainų sumažinimą;
- praplėsti susijusiais gaminiais ir įrenginiais, skirtais vartoti tabako gaminius ir susijusius gaminius, draudimus, kurie skatina tabako gaminių ir susijusių gaminių įsigijimą ir vartojimą (pvz., draudimą nemokamai platinti susijusius gaminius ir įrenginius, skirtus tabako gaminiams ir susijusiems gaminiams vartoti, ir (ar) jų naujus pavyzdžius; draudimą teikti nurodytus gaminius ir įrenginius, kaip loterijų, konkursų, žaidimų prizus arba kartu su jais; draudimą organizuoti žaidimus ir konkursus bei loterijas, kurie skatintų įsigyti ir (ar) vartoti nurodytus gaminius ir įrenginius);
- numatyti draudimą parduoti asmenims iki 18 metų įrenginius, skirtus vartoti tabako gaminius ir susijusius gaminius.

Minėti siūlomi pakeitimai prisidės prie Įstatymo 1 straipsnio 2 dalyje įtvirtinto siečio „mažinti Lietuvos Respublikoje tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių vartojimą, jų prieinamumą (ypač nepilnamečiams asmenims) <...>“ (kadangi susijusių gaminių, įrenginių, skirtų tabako gaminiams ir susijusiems gaminiams vartoti, įsigijimo ir (ar) vartojimo skatinimas bei tabako gaminių, susijusių gaminių ir jiems vartoti skirtų įrenginių kainų sumažinimo skelbimas tiesiogiai siejamas su tabako gaminių ir susijusių gaminių prieinamumo didinimu, vartojimo inicijavimo skatinimu, vartojimo skatinimu ir didinimu);

3) Įstatyme numatyti, kad Įstatymo 25 straipsnio 1 dalyje nurodytų institucijų vykdomos priežiūros tikslais atliekami tabako gaminių, elektroninių cigarečių ir elektroninių cigarečių pildyklių kokybės ir sudėties tyrimai, siekiant užtikrinti minėtų gaminių atitiktį Įstatymo atitinkamuose straipsniuose nustatytiems bei kituose įstatymuose ir ES teisės aktuose nurodytiems kokybę ir saugumą užtikrinantiems reikalavimams, apmokami iš akcizų įplaukų už tabako gaminius ir elektroninių cigarečių skysčius Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka. Tai leis užtikrinti tinkamą ir tvarų tabako gaminių ir elektroninių cigarečių bei jų pildyklių tyrimų finansavimą, siekiant adekvačia rinkoje esančių gaminių tyrimo apimtimi tinkamai įvykdyti Įstatymo reikalavimus ir Konvencijoje numatytus įsipareigojimus, užtikrinti šių gaminių kokybę ir saugumą, apsaugoti vartotojus nuo galimų grėsmių, kurios gali kilti dėl neleistinų cheminių medžiagų ar normas viršijančių leistinų cheminių medžiagų buvimo Lietuvos rinkoje esančiuose gaminiuose;

4) atsižvelgiant į pagal Tabako produktų direktyvą patikslintą elektroninių cigarečių sąvoką, reglamentuoti nikotino neturinčių elektroninių cigarečių ir elektroninių cigarečių pildyklių sudėties ir kokybės bendruosius reikalavimus, siekiant užtikrinti tokių gaminių saugumą ir kokybę (atsižvelgiama į Konvencijos misijos Lietuvos ataskaitos rekomendaciją (31 psl.), Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pastabą bei įvertinus Latvijos, Estijos iš esmės analogišką šių gaminių kokybės ir sudėties reglamentavimą);

5) patikslinti Įstatymo 14 straipsnio 4 dalį, nurodant, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija tvirtina tvarką, taikomą fiziniams asmenims, ne tik dėl tabako gaminių laikymo ir gabenimo, bet taip pat ir dėl susijusių gaminių laikymo ir gabenimo (atsižvelgiama į Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos pastabą). Įstatyme nustačius teisinį pagrindą dėl susijusių gaminių laikymo ir gabenimo tvarkos, atsirastų galimybė tikslinti Fiziniams asmenims taikomų alkoholio produktų ir tabako gaminių gabenimo ir laikymo Lietuvos Respublikos teritorijoje taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2004 m. gegužės 26 d. įsakymu Nr. 4-200 „Dėl Fiziniams asmenims taikomų alkoholio produktų ir tabako gaminių gabenimo ir laikymo Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių patvirtinimo“, nustatant analogiškus reikalavimus ne tik tabako gaminių laikymui ir gabenimui, bet ir susijusių gaminių laikymui ir gabenimui. Fiziniams asmenims taikomų susijusių gaminių laikymo ir gabenimo reikalavimų nustatymas leis užtikrinti efektyvesnę susijusių gaminių kontrolę ir užkirsti kelią neteisėtam susijusių gaminių laikymui ir gabenimui.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Kai kurios Įstatymo nuostatos yra netiksliai perkeltos pagal Tabako produktų direktyvos nuostatas, todėl siekiant panaikinti neatitikimą tarp Įstatymo ir minėtos direktyvos nuostatų, būtina užtikrinti visišką Įstatymo ir minėtos direktyvos atitiktį. Tai padaryti svarbu ir dėl to, kad pagal turimą informaciją EK artimiausiu metu planuoja atlikti patikras dėl valstybių narių nacionalinės teisės ir Tabako produktų direktyvos nuostatų atitikimo. Pagal minėtą direktyvą aktualizuojamos kai kurios Įstatyme nurodytos sąvokos, tikslinami informacinius pranešimus, tyrimų ataskaitas teikiantys subjektai, informacijos apie pateiktus pranešimus skelbimo tvarka ir kt. Remiantis Direktyvos 23 straipsnio 2 dalimi, valstybės narės privalo užtikrinti, kad jei būtų nesilaikoma Direktyvoje nustatytų prievolių teikti pranešimus, tabako gaminiai ir susiję gaminiai nebūtų pateikiami rinkai, todėl perkeltant Direktyvą Projektu siekiama nustatyti draudimą teikti į rinką tabako gaminius, naujoviškus tabako gaminius, elektronines cigaretes ir elektroninių cigarečių pildykles, rūkomuosius žolinius gaminius, apie kuriuos nustatyta tvarka negautas pranešimas bei siekiant užtikrinti minėtų draudimų laikymosi, įvedamos atitinkamos kontrolės priemonės (pakeičiant Įstatymo 26 straipsnio 13 dalies 1 punktą) ir ekonominės sankcijos už minėtų draudimų nesilaikymą (papildant Įstatymo 26 straipsnį 1² dalimi).

Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymu nustatomas ir susijusių gaminių reglamentavimas, bei laikantis lygiateisiškumo principo, **aktualizuojamos Įstatymo 25 straipsnio „Veiklos, susijusios su tabako gaminiiais, priežiūra, atsakomybė už šio Įstatymo pažeidimus, tabako gaminių konfiskavimas ir sunaikinimas“ nuostatos**, papildant jas nuostatomis dėl veiklos, susijusios su susijusiais gaminiiais, priežiūra, atsakomybe už šio Įstatymo pažeidimus, bei nuostatomis dėl susijusių gaminių konfiskavimo ir sunaikinimo.

Įstatymo 18 straipsnis numato tik su tabako gaminių įsigijimo ir (ar) vartojimo skatinimu susijusius draudimus. Tačiau šios nuostatos yra aktualios ir dėl populiarėjančių (ypač tarp jaunų asmenų) susijusių gaminių (elektroninių cigarečių). Todėl atsižvelgiant į Konvencijos 6-osios, 7-osios ir 8-osios Šalių konferencijų sprendimus (COP6(9) 4 p., COP7(11) 29(c) p. ir COP8(22) 5(h) p., Konvencijos sekretoriato ekspertų misijos Lietuvoje ataskaitoje (39 psl.) nurodytas rekomendacijas dėl Konvencijos 13 straipsnio įgyvendinimo bei siekiant Įstatymo ir Konvencijos tikslų – mažinti tabako gaminių ir susijusių gaminių prieinamumą ir vartojimą, **tampa aktualūs su šių gaminių įsigijimo ir (ar) vartojimo skatinimu susiję draudimai (įskaitant draudimus, taikomus tabako gaminiams ir susijusiems gaminiams vartoti skirtiems įrenginiams (kurie yra sudėtinė šių gaminių dalis, neatsiejama su šių gaminių vartojimu). Tarp minėtų draudimų siūloma pašalinti šiuo metu galiojančią Įstatymo spragą, leidžiančią skelbti apie tabako gaminių, susijusių gaminių, įrenginių, skirtų šiems gaminiams vartoti, kainų sumažinimą (šia spraga šiuo metu aktyviai naudojasi prekybininkai ir tai netgi buvo užfiksuota Konvencijos misijos Lietuvoje ekspertų ataskaitoje pateikiant prekybos vietos nuotrauką). Kainų sumažinimo skelbimas, kuriuo sudaromas įspūdis apie suteikiamą ekonominę naudą vartotojui, yra traktuojamas kaip pardavimų ir vartojimą skatinanti priemonė, kurios apribojimas rekomenduojamas Konvencijos.**

Projektu taip pat pašalinama draudimo parduoti asmenims iki 18 metų įrenginius, skirtus tabako gaminiams ir susijusiems gaminiams vartoti, nebuvimo spraga (pagal galiojančią Įstatymą asmenys iki 18 metų turi teisę įsigyti tokius įrenginius, skirtus vartoti tabako gaminius ir susijusius gaminius (elektronines cigaretes), kurie pagal Įstatymą yra uždrausti asmenims iki 18 metų parduoti, vartoti ir turėti.

Atsižvelgiant į pagal Tabako produktų direktyvą patikslintą elektroninių cigarečių sąvoką (apima ir nikotino neturinčias elektronines cigaretes), **būtina reglamentuoti nikotino neturinčių elektroninių cigarečių ir elektroninių cigarečių pildyklių sudėties ir kokybės bendruosius reikalavimus**, siekiant užtikrinti tokių gaminių saugumą ir kokybę (atsižvelgiama į Konvencijos misijos Lietuvoje ataskaitos rekomendaciją (31 psl.), Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pastabą bei įvertinus Latvijos, Estijos iš esmės analogišką šių gaminių kokybės ir sudėties reglamentavimą).

Šiuo metu galiojanti tvarka (**tabako gaminių ir susijusių gaminių kokybės ir sudėties tyrimų atlikimas apmokamas** iš atitinkamais metais atsakingam asignavimų valdytojui patvirtintų asignavimų) neužtikrina tinkamo tabako gaminių ir susijusių gaminių kokybės ir sudėties tyrimų finansavimo, galiojančio Įstatymo nuostatų vykdymo ir Konvencijoje numatytų įsipareigojimų įgyvendinimo. Konvencijos sekretoriato misijos Lietuvoje ataskaitoje pažymėta apie nepakankamą tabako gaminių tyrimų atlikimą (tiek atskirų gaminių, tiek jų apimčių, tiek gaminių sudėtinų elementų atžvilgiu). Ataskaitoje (31 psl.) Lietuva raginama reglamentuoti sudėties ir kokybės reikalavimus ir praplėsti sudėties ir kokybės tyrimus elektroninių cigarečių (su nikotinu (*angl. ENDS*) / be nikotino (*angl. ENNDS*) atžvilgiu, užtikrinti tinkamą tabako gaminių ir susijusių gaminių sudėties ištyrimą, kaip nustatyta Konvencijoje ir COP6, COP7 sprendimuose. Lietuva 2004 metais ratifikavo Konvenciją ir prisiėmė visus įsipareigojimus pagal šią konvenciją. Konvencijos 9 straipsnyje, skirtame tabako gaminių sudėties reguliavimui, yra nurodyta, kad „kiekviena Šalis, pritariant kompetentingoms nacionalinėms institucijoms, patvirtina ir įgyvendina su šiuo tyrimu (sudėties) bei nustatymu ir reguliavimu susijusias įstatymines, vykdomąsias, administracines ir kitas priemones“. Taigi Lietuva turi užtikrinti tinkamą tabako ir susijusių gaminių kokybės ir sudėties tyrimą bei jo reguliavimą.

Akivaizdu, kad Narkotikų, tabako ir alkoholio prevencijos tarpinstituciniame veiklos plane 2020 metams numatyti asignavimai 6 000 Eur, skirti vien tik elektroninių cigarečių skysčių (vietoj tabako gaminių) sudėčiai ir kokybei tirti, negali užtikrinti Lietuvos rinkai tiekiamų elektroninių cigarečių skysčių kokybės priežiūros. Pažymėtina, kad ankstesniais metais skirtas finansavimas (6 000 Eur) užtikrindavo galimybę atlikti tik 30 tabako gaminių bandinių. Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos ir Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento surinktais duomenimis, atliekant rinkos kontrolę, tabako gaminių sudėtis tikrinama, pvz., Latvijoje 1 kartą per metus (tikrinama kiekviena rūšis), Slovėnijoje – 70–90 mėginių, Prancūzijoje kiekviena cigarečių rūšis tikrinama po 5 kartus per metus, Jungtinėje Karalystėje tas pats produktas tiriamas 6 kartus per metus, Vokietijoje ištiriama apie 100 mėginių per metus, Ispanijoje – apie 100 cigarečių rūšių. Elektroninių cigarečių skysčių: Olandijoje tikrinama daugiau kaip 150 mėginių per metus, Prancūzija planuoja tikrinti apie 10 proc. elektroninių cigarečių rinkos. Nesant tinkamo šių gaminių tyrimo, Lietuva ne tik neįgyvendina Įstatymo ir Konvencijos nuostatų, tačiau kyla reali grėsmė, kad Lietuvos rinkoje esantys gaminiai (kurių rinkoje atsiranda vis daugiau ir kurių vartojimas sparčiai populiarėja) gali neatitikti sudėties ir kokybės reikalavimų ir dėl to kelti grėsmę žmonių sveikatai. Numatomų tyrimų, bandinių imties ir lėšų poreikio tabako gaminių (cigarečių, naujoviškų bedūmių tabako gaminių), elektroninių cigarečių skysčių tyrimams suvestinė yra pateikta aiškinamojo rašto priede Nr. 1.

Siekiant užtikrinti visuomenės sveikatos saugą ir vartotojų interesų gynimą, būtina užtikrinti tinkamą tabako gaminių ir susijusių gaminių (kurių didžiąją dalį sudaro elektroninės cigaretės ir jų pildyklės) sudėties ir kokybės tyrimą, numatant, kad Įstatymo 25 straipsnio 1 dalyje nurodytų institucijų vykdomos priežiūros tikslais atliekami tabako gaminių, elektroninių cigarečių ir elektroninių cigarečių pildyklių kokybės ir sudėties tyrimai, siekiant užtikrinti minėtų gaminių atitiktį Įstatymo atitinkamuose straipsniuose nustatytiems bei kituose įstatymuose ir ES teisės aktuose nurodytiems kokybę ir saugumą užtikrinantiems reikalavimams, apmokami iš akcizų įplaukų už tabako gaminius ir elektroninių cigarečių skysčius Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

Galiojančios Fiziniam asmenims taikomų alkoholio produktų ir tabako gaminių gabenimo ir laikymo Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2004 m. gegužės 26 d. įsakymu Nr. 4-200 „Dėl Fiziniam asmenims taikomų alkoholio produktų ir tabako gaminių gabenimo ir laikymo Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių patvirtinimo“, nustato reikalavimus tik tabako gaminių atžvilgiu. Tačiau atsižvelgiant į susijusių gaminių Lietuvoje sparčiai besiplečiančią rinką, **tampa aktualu reglamentuoti fiziniams asmenims taikomų susijusių gaminių gabenimo ir laikymo reikalavimus**. Patikslinus Įstatymo 14 straipsnio 4 dalį nurodant, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija tvirtinta tvarką, taikomą fiziniams asmenims, ne tik dėl tabako gaminių laikymo ir gabenimo, bet taip pat ir dėl susijusių gaminių laikymo ir gabenimo (atsižvelgiama į Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos pastabą), Įstatyme atsirastų teisinis pagrindas tikslinti minėtas

taisyklės, nustatant analogiškus reikalavimus ne tik tabako gaminių laikymui ir gabenimui, bet ir susijusių gaminių laikymui ir gabenimui.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo nuostatų tikslinimas pagal Tabako produktų direktyvos nuostatas prisidės prie ES ir nacionalinės teisės suderinimo, efektyvesnės tabako kontrolės, siekiant užtikrinti tabako gaminių ir susijusių gaminių saugumą ir kokybę, taip pat dėl optimizuojamų ūkio subjektų informacinių įsipareigojimų vykdymo procesų sumažės administracinė našta ūkio subjektams (žr. Administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaitą).

Siūlomas Įstatymo 18 straipsnio nustatytų draudimų dėl tabako gaminių įsigijimo ir (ar) vartojimo skatinimo praplėtimas susijusiais gaminiais ir įrenginiais, skirtais tabako gaminiams ir susijusiems gaminiais vartoti, neabejotinai prisidės prie Įstatymo 1 straipsnio 2 dalyje įtvirtinto siekio „mažinti Lietuvos Respublikoje tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių vartojimą, jų prieinamumą (ypač nepilnamečiams asmenims) <...>“, kadangi skatinant įsigyti susijusius gaminius ir įrenginius, skirtus tabako gaminiams ir susijusiems gaminiais vartoti įvairiais būdais (*inter alia* ir skelbiant apie sumažintas jų kainas) yra didinamas tabako gaminių ir susijusių gaminių prieinamumas (ypač nepilnamečiams, kurie yra itin paveikūs rinkodaros priemonėms), skatinamas jų vartojimas, vartojimo inicijavimas (pvz., per nemokamai platinamus gaminius ir įrenginius jiems vartoti ir (ar) jų naujus pavyzdžius).

Pakeitus Įstatymo 16 straipsnį bus pašalinta draudimo parduoti asmenims iki 18 metų įrenginius, skirtus tabako gaminiams ir susijusiems gaminiais vartoti, nebuvimo spraga ir teisinis neatitikimas, nes pagal Įstatymą asmenims iki 18 metų draudžiama vartoti, parduoti ir turėti tabako ir susijusius gaminius.

Nikotino neturinčių elektroninių cigarečių ir elektroninių cigarečių pildyklių sudėties ir kokybės bendrųjų reikalavimų nustatymas yra būtina sąlyga tokių gaminių kontrolei vykdyti, saugumui ir kokybei užtikrinti.

Siūloma tabako ir susijusių gaminių tyrimų apmokėjimo tvarka (iš dalies akcizų įplaukų už tabako gaminius ir elektroninių cigarečių skysčius Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka) leistų:

- 1) užtikrinti tabako gaminių ir susijusių gaminių tyrimams skiriamą tvarų ir proporcingą (rinkoje esančiai ir kasmet kintančiai gaminių apimčiai) finansavimą;
- 2) užtikrinti Lietuvos gebėjimų plėtrą inovatyviai (taikant pažangiausius metodus) tirti tabako ir susijusius gaminius;
- 3) leistų lanksčiai ir operatyviai reaguoti į išskylančius aktualius iššūkius, kai būtina patikrinti, ar Lietuvos rinkoje neatsirado galimai nesaugių ir (ar) Įstatyme įtvirtintų reikalavimų neatitinkančių tabako gaminių ir susijusių gaminių (pvz., kas tapo aktualu 2019 m. rugsėjo mėn. identifikavus EUCEG vitaminus turinčių (kurie pagal Įstatymą yra draudžiami) elektroninių cigarečių skysčių);
- 4) įgyvendinti priimtus tarptautinius įsipareigojimus užtikrinti tinkamą tabako gaminių ir susijusių gaminių ištyrimą siekiant, kad Lietuvos rinkoje realizuojami gaminiai būtų saugūs, kokybiški, nekeltų grėsmės vartotojų sveikatai.

Fiziniais asmenimis taikomų susijusių gaminių laikymo ir gabenimo reikalavimų nustatymas leis užtikrinti efektyvesnę susijusių gaminių kontrolę ir užkirsti kelią neteisėtam fizinių asmenų susijusių gaminių laikymui ir gabenimui.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Įstatymo projektu siekiama geresnio tabako kontrolės reglamentavimo apsaugant svarbius visuomenės interesus – asmens ir visuomenės sveikatą, tai yra ypač aktualu nepalankios Lietuvos gyventojų rūkymo paplitimo bei su rūkymu susijusio sergamumo ir mirtingumo statistikos kontekste. Įstatymo projektu taip pat siekiama apsaugoti vartotojų teises užtikrinant Lietuvos rinkoje esančių tabako gaminių ir susijusių gaminių kokybę ir saugumą. Įstatymo projektu siekiama užtikrinti tinkamą ir visišką Tabako produktų direktyvos nuostatų perkėlimą į nacionalinę teisę. Vertinant siūlomo teisinio reguliavimo poveikį svarbu pažymėti, kad siekiama reglamentuoti sveikatai itin žalingo produkto (PSO skelbia, kad tabakas yra produktas, kuris nužudo pusę savo vartotojų) rinkodarą. Dėl rūkymo sukeltų ligų valstybė patiria didelę naštą. Remiantis Rūkymo socialinės ir ekonominės žalos vertinimu Lietuvoje⁶, rūkymas 2003–2013 m. galėjo sąlygoti 14,8 proc. visų mirčių Lietuvoje, kasmet nusinešdamas daugiau nei 6 tūkst. gyvybių; 2013 m. rūkymo sukelta ekonominė našta Lietuvoje (2013 m.) siekė beveik 953 mln. Eur arba 2,7 proc. BVP; 2006–2013 m. rūkymo sukulto netekto darbingumo dalis nuo visų nustatytų nedarbingumo arba dalinio darbingumo atvejų sudarė 9,8 proc.; rūkymo sukeltų sveikatos priežiūros paslaugų kaštai nulėmė 3,5 proc. viso 2013 m. PSDF biudžeto; rūkymo sukeltų socialinės apsaugos paslaugų kaštai, apimantys išmokėtas ligos išmokas ir šalpos neįgalumo pensijas, sudarė 0,5 proc. visų 2013 m. „Sodros“ biudžeto išlaidų.

Numatoma, kad Įstatymo projektu siūlomi pakeitimai nesukels verslui didelės naštos (nėra draudžiamas gaminių ir įrenginių tiekimas į rinką, bet nustatomi tik tam tikri jų prekybos reikalavimai ir apribojimai, susiję su gaminių ir įrenginių jiems vartoti pardavimų skatinimu, gaminių kokybės ir sudėties reikalavimai). Svarbu pažymėti, kad siūlomo teisinio reguliavimo (dėl nikotino neturinčių elektroninių cigarečių ir jų pildyklių) įsigaliojimui yra numatytas pereinamasis laikotarpis, per kurį ūkio subjektai galės tinkamai pasiruošti ir atitinkamai prisitaikyti prie teisinio reguliavimo. Be to, pažymėtina kad Įstatymo projektu siūlomu teisiniu reguliavimu dėl informacinių prievolių sumažinimo bus sumažinta administracinė našta verslui (žr. Administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaitą). Įstatymo projekto siūlomi Įstatymo 9², 14, 25 straipsnių pakeitimai turės teigiamą poveikį įvairių gaminių reglamentavimo sąlygų lygiateisiškumo ir konkurencijos aspektais. Svarbu suprasti, kad tabako kontrolės priemonės yra orientuotos į žmonių sveikatos ir produktyvumo išsaugojimą, o tai teigiamai veikia verslo aplinką, šalies ekonomiką ir gerovę. Be to, kaip nurodo PSO, tabako kontrolės priemonės ir rūkymo paplitimo mažinimas turi teigiamą poveikį aplinkai (dėl tabako gaminių ir susijusių gaminių emisijų, sukeliamos oro taršos, tabako gaminių atliekų (pvz., nuorūkų), aplinkoje besikaupiančių sunkiųjų metalų ir kitų toksinų mažinimo. Be to, tabako kontrolė yra svarbi Jungtinių Tautų darnaus vystymo darbotvarkės tikslams pasiekti⁷ (rūkymas yra siejamas su 6 darnaus vystymosi tikslais).

Priėmus Įstatymo projektą neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Objektyvių duomenų, patvirtinančių Įstatymo projekte numatytų priemonių neigiamą įtaką kriminogeninei situacijai ir korupcijai, nėra. Priešingai, Įstatymo projekto siūlomi pakeitimai dėl fiziniams asmenims taikomų susijusių gaminių laikymo ir gabenimo reikalavimų nustatymo leis užtikrinti efektyvesnę susijusių gaminių kontrolę ir užkirsti kelią neteisėtam susijusių gaminių laikymui ir gabenimui. Įstatymo projekto nuostatos dėl veiklos, susijusios su susijusiais gaminiais, priežiūra, atsakomybe už šio Įstatymo pažeidimus, dėl susijusių gaminių konfiskavimo ir sunaikinimo irgi turės teigiamą poveikį kriminogeninės situacijos valdymui.

⁶ <https://www.lsmuni.lt/media/dynamic/files/18418/disertacijaliutkute-gumarov.pdf>

⁷ http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0020/340193/TOBACCO-CONTROL-AND-THE-SUSTAINABLE-DEVELOPMENT-GOALS_Edited.pdf?ua=1

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo „tabako gaminių ir (ar) susijusių gaminių importuotojo“ sąvoka papildoma juridinio asmens padaliniu, suteikiant tokią teisinę formą turinčiam užsienio subjektui teisę užsiimti ūkine veikla.

Labai mažoms, mažoms ir vidutinėms įmonėms, apibrėžtoms Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme, nustatoma išimtis teikti Įstatymo 9 straipsnio 8 dalyje nurodytų tyrimų ataskaitas (dėl į prioritetinį sąrašą įtrauktų priedų), jei kitas gamintojas ar importuotojas parengia ataskaitą dėl to priedo.

Tabako gaminių gamintojams ir (ar) importuotojams mažinama administracinė našta, kad pagal Tabako produktų direktyvos 23 straipsnio 1 dalyje numatytas „šaltinio pirmumo“ taisyklės informaciją apie tabako gaminių sudedamąsias dalis ir išsiskiriančias medžiagas teikia arba gamintojas, arba importuotojas (panaikinama prievolė teikti gamintojui ir importuotojui).

Minėti siūlomi pakeitimai, kurie perkelti iš Tabako produktų direktyvos, turės teigiamą poveikį verslo sąlygoms.

Numatoma, kad Įstatymo projektu siūlomi pakeitimai nesukels verslui didelės naštos (nėra draudžiamas gaminių ir įrenginių tiekimas į rinką, bet nustatomi tik tam tikri jų kokybės ir sudėties, prekybos reikalavimai bei apribojimai, susiję su gaminių ir įrenginių jiems vartoti pardavimų skatinimu, įskaitant ir draudimą skelbti apie tabako ir susijusių gaminių bei įrenginių jiems vartoti kainų sumažinimą, gaminių kokybės ir sudėties reikalavimai, kuriais siekiama užtikrinti gaminių saugumą ir kokybę, dėl ko atsakingas verslas turėtų būti irgi suinteresuotas). Svarbu pažymėti, kad siūlomo teisinio reguliavimo (dėl nikotino neturinčių elektroninių cigarečių ir jų pildyklių sudėties ir kokybės bendrųjų reikalavimų reglamentavimo, kurio būtinumui pritarė Lietuvos pramonininkų konfederacija) įsigaliojimui yra numatytas pereinamasis laikotarpis, per kurį ūkio subjektai galės tinkamai pasiruošti ir atitinkamai prisitaikyti prie teisinio reguliavimo. Be to, pažymėtina, kad Įstatymo projektu siūlomu teisiniu reguliavimu dėl informacinių prievolių sumažinimo bus sumažinta administracinė našta verslui (žr. Administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaitą). Svarbu suprasti, kad tabako kontrolės priemonės yra orientuotos į žmonių sveikatos ir produktyvumo išsaugojimą, o tai teigiamai veikia verslo aplinką, šalies ekonomiką ir gerovę.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymo projektą, reikės:

- priimti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimą, kuriuo bus nustatyta tabako gaminių ir elektroninių cigarečių ir jų pildyklių kokybės ir sudėties tyrimų apmokėjimo iš akcizų įplaukų už tabako gaminius ir elektroninių cigarečių skysčius tvarka;

- priimti Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento direktoriaus įsakymą (-us), kuriuo (-iais) būtų tvirtinama informacijos apie pateiktą rūkomųjų žolinių gaminių gamybai naudotų visų sudedamųjų dalių ir jų kiekių sąrašą skelbimo tvarka, informacijos apie pateiktus pranešimus apie tabako gaminių sudedamąsias dalis ir išsiskiriančias medžiagas skelbimo tvarka, informacijos apie pranešimus apie naujoviškus tabako gaminius skelbimo tvarka, informacijos apie elektroninių cigarečių ir elektroninių cigarečių pildyklių pateikimą rinkai tvarka;

- pakeisti Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2004 m. gegužės 26 d. įsakymą Nr. 4-200 „Dėl Fiziniais asmenimis taikomų alkoholio produktų ir tabako gaminių gabenimo ir laikymo Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių patvirtinimo“.

Šiuo metu Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje TAIS užregistruoti keli Įstatymo pakeitimo projektai (Nr. XIIP-3666, XIIP-3849, XIIP-3903), kuriais siekiama reglamentuoti skirtingus tabako kontrolės aspektus. Jei bus priimtas Įstatymo projektas ir minėti projektai, turės būti atsižvelgta į šių projektų siūlomus atitinkamų straipsnių pakeitimus (pažymėtina, kad Įstatymo projektu ir minėtais TAIS užregistruotais projektais siekiama pakeisti kai kurios tuos pačius Įstatymo straipsnius, bet skirtingais aspektais, todėl siūlomi pakeitimai tarpusavyje neprieštarauja, bet kartu leis užtikrinti efektyvesnę tabako kontrolę).

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai suderinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Teikiamas Įstatymo projektas Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei neprieštarauja. Įstatymo projektu kaip tik siekiama užtikrinti tinkamą ir visišką Tabako produktų direktyvos nuostatų perkėlimą į nacionalinę teisę.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Patvirtinus Įstatymo projektą, turės būti patvirtinti šie teisės aktai:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas, kuriuo bus nustatyta tabako gaminių ir elektroninių cigarečių ir jų pildyklių kokybės ir sudėties tyrimų apmokėjimo iš akcizų įplaukų už tabako gaminius ir elektroninių cigarečių skysčius tvarka;

2. Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento direktoriaus įsakymas (-ai), kuriuo (-iais) būtų tvirtinama informacijos apie pateiktą rūkomųjų žolinių gaminių gamybai naudotų visų sudedamųjų dalių ir jų kiekių sąrašą skelbimo tvarka, informacijos apie pateiktus pranešimus apie tabako gaminių sudedamąsias dalis ir išsiskiriančias medžiagas skelbimo tvarka, informacijos apie pranešimus apie naujoviškus tabako gaminius skelbimo tvarka, informacijos apie elektroninių cigarečių ir elektroninių cigarečių pildyklių pateikimą rinkai tvarka;

3. Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2004 m. gegužės 26 d. įsakymo Nr. 4-200 „Dėl Fiziniais asmenimis taikomų alkoholio produktų ir tabako gaminių gabenimo ir laikymo Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių patvirtinimo“ pakeitimas.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymo projektui įgyvendinti papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų nereikės, tiesiogiai lėšų nebus sutaupyta. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka dalis iš surinktų akcizų įplaukų už tabako gaminius ir elektroninių cigarečių skysčius bus panaudojama tabako gaminių ir elektroninių cigarečių ir jų pildyklių kokybės ir sudėties tyrimams apmokėti. Numatomų tyrimų, bandinių imties ir lėšų poreikio tabako gaminių (cigarečių, naujoviškų bedūmių tabako gaminių), elektroninių cigarečių skysčių tyrimams suvestinė yra pateikta aiškinamojo rašto priede Nr. 1 (lėšos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka būtų skiriamos iš atitinkamais metais surinktų akcizų įplaukų už tabako gaminius ir elektroninių cigarečių skysčius).

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projektas skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje TAIS.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai Įstatymo projekto žodžiai: „tabakas“, „tabako gaminiai“, „susiję gaminiai“, „įrenginiai, skirti tabako gaminiams ir susijusiems gaminiams vartoti“, „elektroninė cigaretė“, „elektroninių cigarečių pildyklė“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Įstatymo projektas bus notifikuojamas EK ir Pasaulio prekybos organizacijai Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka.

~~Lietuvos Respublikos
Sveikatos apsaugos ministras~~

~~Aurelijus Veryga~~

~~2020-02-17~~

Laikinais vykdančias
skyriaus vedėjo funkcijas

Tėsis skyriaus
patarėjas
Donatas Keršis
2020-02-14

Dokumentų valdymo ir
asmenų priėmimo skyriaus
vyriausioji specialistė
Rasa Sinkevičiūtė
2020-02-13

NUMATOMOS TABAKO GAMINIŲ IR ELEKTRONINIŲ CIGAREČIŲ SKYSČIŲ KOKYBĖS IR SUDĖTIES TYRIMŲ APIMTIES IR ŠIEMS TYRIMAMS REIKALINGŲ LĖŠŲ POREIKIO SUVESTINĖ

Preliminarus* tabako gaminių (cigarečių, naujoviškų bedūmių tabako gaminių) ir
elektroninių cigarečių skysčių tyrimams atlikti reikalingų lėšų poreikis

Eil. Nr.	Tyrimo objektas	Siūloma tirti imtis	Tyrimo tikslas	Tyrimo kaina, Eur	Lėšų poreikis tyrimams (metams), Eur
1.	Cigaretės	262 pakuotės	anglies monoksido, nikotino, dervų kiekiui nustatyti	250	65 500
2.	Cigaretės	262 pakuotės	vienam iš draudžiamų priedų (pasirinktam vitaminui / kofeinui / taurinui / kt. draudžiamam priedui pagal Tabako kontrolės įstatymo (TKĮ) 4 ¹ str. 3 d.) nustatyti	150	39 300
3.	El. cigaretės ir el. cigarečių pildyklės	262 el. cigarečių skysčių	nikotino ir sunkiųjų metalų As, Cd, Hg, Pb, Sb kiekiui nustatyti	173,76	45 525,12
4.	El. cigaretės ir el. cigarečių pildyklės	262 el. cigarečių skysčių	vienam iš draudžiamų priedų (pasirinktam vitaminui / kofeinui / taurinui / kt. draudžiamam priedui pagal TKĮ 9 ² str. 4 d.) nustatyti	150	39 300
5.	Naujoviški bedūmiai tabako gaminiai	262 pakuotės	nikotino kiekiui nustatyti	150	39 300
6.	Naujoviški bedūmiai tabako gaminiai	262 pakuotės	vienam iš draudžiamų priedų (pasirinktam vitaminui / kofeinui / taurinui / kt. draudžiamam priedui pagal TKĮ 4 ¹ str. 3 d.) nustatyti	150	39 300
7.	Nurodytiems tyrimams atlikti žmoniškųjų išteklių lėšų poreikis				0
IS VISO:					268 225,12

* Tyrimams atlikti reikalingų lėšų poreikis kinta priklausomai nuo aktualių iširti rodiklių ir tiriamų gaminių imties dydžio, rinkoje kintant esančių gaminių apimčiai, gaminių sudėčiai, ir kt. veiksniams. formuojantiems poreikį savalaikiam ir tinkamam ištyrimui, siekiant užtikrinti Lietuvos rinkoje realizuojamų gaminių kokybę ir saugumą

Preliminarus tabako gaminių (cigarečių, naujoviškų bedūmių tabako gaminių) ir elektroninių cigarečių skysčių tyrimams atlikti reikalingų lėšų poreikis (metams) – 268 225,12 Eur (tai sudarytų apie 0,09 % nuo 2019 m. į valstybės biudžetą surinktų akcizų įplaukų už tabako gaminius ir elektroninių cigarečių skysčius (remiantis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pateikta informacija)

	Gaminių pavadinimų / ID skaičius	Gaminių skaičius rinkoje (tiekimą į rinką duomenys pagal ketvirtines ataskaitas)	Iki šiol tirta imtis	Siūloma tirti imtis	Komentarai
Tabako gaminiai, cigaretės	2020-02 duomenys: 1395 bendrai tabako gaminių, iš jų cigarečių – 246 pavadinimų	2019 m. I–III ketv. duomenys: 105 910 980 cigarečių pak., vnt. 2018 m. I–IV ketv. duomenys: 131 009 028 cigarečių pak., vnt.	2019 m. netirta 2018 m. tirta 30 pak.	262 pak.	Siūloma tirti kiekvienos iš populiariausių rūšių (cigarečių, naujoviškų bedūmių tabako gaminių ir el. cigarečių skysčių) po 262 bandinius, t. y. bandinių apimtį didinti 8,7 karto. Tai sudarys galimybę tirti rinkoje esančius gaminius tiek planine, tiek neplanine tvarka, tai ypač svarbu reaguojant į gaunamus skundus, EUCEG gaunamus pranešimus, reaguojant į operatyvinę informaciją.
Naujoviški bedūmiai tabako gaminiai	9 naujoviškų bedūmių tabako gaminių (produktų ID, 2020-02)	2019 m. I–III ketv. duomenys: 16 015 000 pak., vnt.	2019 m. netirta 2018 m. netirta	262 pak.	Taip pat tai sudarytų galimybę atlikti efektyvų rizikos vertinimą ir veiklos prioritetų nustatymą priežiūros procese, kurie yra būtina sąlyga siekiant efektyvaus ir rezultatyvaus viešojo administravimo, bei operatyviai pašalinti iš rinkos nesaugius produktus.
Elektroninių cigarečių skysčiai ar el. cigarečių pildyklės su skysčiu	2020-02 duomenys: 32 135 (produktų ID)	Ketvirtinių ataskaitų teikti prievolės nėra	2019 m. tirta 30 el. cigarečių skysčių	262 el. cigarečių skysčių	

1. TABAKO GAMINIŲ (CIGAREČIŲ) KOKYBĖS IR SUDĖTIES TYRIMAI

Vadovaujantis FAO/WHO — CAC/GL 50-2004:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/SAMANCTA/EN/SamplingProcedure/RetailPackages_EN.htm

bei pagal Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento pateiktą 2018 metų informaciją (pateikta toliau),

SIŪLOMA TIRTI TABAKO GAMINIŲ (CIGAREČIŲ) IMTIS:

131 009 028/500000 = 262 pakuotės

2018 metais įvežta / importuota į Lietuvą 137 248 456 pakeliai cigarečių (1 pak. – 20 cigarečių)

Išvežta / eksportuota 2018 metais 6 239 428 pak.

137 248 456 – 6 239 428 = 131 009 028 pak.

1.1. Preliminarus tabako gaminių (cigarečių) tyrimų (nustatant anglies monoksido, nikotino, dervų kiekį) lėšų poreikis metams:
262 pakuotės x 250 Eur kaina tyrimui = **65 500 Eur**

1.2. Preliminarus tabako gaminių (cigarečių) tyrimų (pagal pasirinktą metodiką nustatant vieną iš draudžiamų priedų (pasirinktam vitaminui / kofeinui / taurinui / kt. draudžiamam priedui pagal Tabako kontrolės įstatymo 4^l str. 3 d.) lėšų poreikis metams:
262 pakuotės x 150 Eur kaina tyrimui = **39 300 Eur**

Vadovaujantis Tabako kontrolės įstatymo 4^l straipsnio 3 dalimi,

Lietuvos Respublikoje draudžiama pateikti rinkai tabako gaminius, kuriuose yra šių priedų:

- 1) vitaminų arba kitų priedų, kurie sudaro įspūdį, kad tabako gaminyje yra naudingas ar mažiau kenksmingas sveikatai;
- 2) kofeino arba taurino, arba kitų priedų ir stimuliuojamųjų junginių, kurie siejami su energija ir gyvybingumu;
- 3) priedų, nudažančių išsiskiriančias medžiagas;
- 4) rūkomojo tabako gaminių atveju – priedų, kurie palengvina įkvėpimą ar nikotino įsisavinimą;
- 5) priedų, kurie nesudėginti turi KMR savybių.

2. ELEKTRONINIŲ CIGAREČIŲ SKYSČIŲ KOKYBĖS IR SUDĖTIES TYRIMAI

2.1. Preliminarus elektroninių cigarečių skysčių tyrimų (nustatant nikotino ir sunkiųjų metalų As, Cd, Hg, Pb, Sb kiekį) lėšų poreikis metams: 81 356,24 eur.

Kaina būtų 63,21 (už nikotino nustatymą) + 24,02 (už As nustatymą) + 3*15,62 (už Cd, Pb, Sb nustatymą) + 25,63 (už Hg nustatymą) + 14,04 (už mėginio paruošimą) = iš viso, 173,76 Eur / vienam tiriamam el. cigarečių skysčio mėginiui

281 ⁷	Metalo kiekio nustatymas ICP-OES metodu	24,02
281 ¹¹	Papildomo metalo kiekio nustatymas ICP-OES metodu	15,62
2814.	Nikotino kiekio nustatymas nikotino turinčiame skystyje, naudojame elektroninėse cigaretėse, GC/MS metodu	63,21
2819.	Mėginio paruošimas (mineralizavimas) metalo kiekio nustatymui ICP-OES metodu	14,04
170.	Metalo kiekio (gyvsidabrio) nustatymas šaltų garų atominės absorbcijos spektrometrijos metodu	25,63

Imant analogišką intimiti t. y. 262 bandomųjų el. cigarečių skysčių, lėšų poreikis metams sudarytų:

262 x 173,76 kaina tyrimui Eur = **45 525,12 Eur**

2.2. Preliminarus elektroninių cigarečių skysčių tyrimų (pagal pasirinktą metodiką nustatant vieną iš draudžiamų priedų (pasirinktam vitaminui / kofeinui / taurinui / kt. draudžiamam priedui pagal Tabako kontrolės įstatymo 9² str. 4 d.) lėšų poreikis metams:

262 pakuotės x 150 Eur kaina tyrimui = **39 300 Eur**

Vadovaujantis Tabako kontrolės įstatymo 9² straipsnio 4 dalimi,

4. Draudžiama pateikti rinkai elektronines cigaretes ir elektroninių cigarečių pildykles, jeigu nikotino turinčiame skystyje yra šių priedų:

- 1) vitaminų arba kitų priedų, kurie sudaro išpūdį, kad elektroninės cigaretės ir elektroninių cigarečių pildykles yra naudojamos ar mažiau kenksmingos sveikatai;*
- 2) kofeino arba taurino, arba kitų priedų ir stimuliuojamųjų junginių, kurie siejami su energija ir gyvybingumu;*
- 3) priedų, nudažančių išsiskiriančias medžiagas;*
- 4) priedų, kurie nesudeginto pavidalo turi KMR savybių.*

**1.1. Preliminarus naujoviškų bedūmių tabako gaminių tyrimų (nustatant nikotino kiekį) lėšų poreikis metams:
262 pakuotės x 150 Eur kaina tyrimui = 39 300 Eur**

1.2. Preliminarus naujoviškų bedūnių tabako gaminių tyrimų (pagal pasirinktą metodiką nustatant viena iš draudžiamų priedų (pasirinktam vitaminui / kofeinui / taurinui / kt. draudžiamam priedui pagal Tabako kontrolės įstatymo 4¹ str. 3 d.) iššų poreikis metams: 262 pakuotės x 150 Eur kaina tyrimui = 39 300 Eur

Vadovaujantis Tabako kontrolės įstatymo 4^l straipsnio 3 dalimi,

Lietuvos Respublikoje draudžiama pateikti rinkai tabako gaminius, kuriuose yra šiu priedų:

- 1) vitaminų arba kitų priedų, kurie sudaro įspūdi, kad tabako gaminyje yra naudingas ar mažiau kenksmingas sveikatai;
- 2) kofeino arba taurino, arba kitų priedų ir stimuliuojamųjų junginių, kurie siejami su energija ir gyvybingumu;
- 3) priedų, nudažančių išsiskiriančias medžiagas;
- 4) rūkomojo tabako gaminių arveju – priedų, kurie palengvina įkvėpimą ar nikotino įsisavinimą;
- 5) priedų, kurie nesudeginti turi KMR savybių.

Liņuvos Respublikos
~~Gveikatos apsargos ministrs~~
Kareļiņus Vergyga

2020-02-17

Laikinai vykdamas
skyriaus vedėjo funkcijas

Taisės skyriaus
patarėjas

Donatas Keršis
-2002-24

Dokumentų valdymo ir
asmenų priėmimo skyriaus
vyriausioji specialistė

Rasa Sinkevičiūtė
2020-02-19